

Ook de ouders lopen buiten

In Zwitserland lopen biologische legkippenouderdieren gewoon buiten. Is dat ook iets voor Nederland?

door ir. M.W.P. Bestman (tekst en foto's)
Monique Bestman is Onderzoeker Dier bij het Louis Bolk Instituut in Driebergen

Vanuit de wens de biologische pluimveehouderij nóg biologischer te maken, heeft Hosberg AG, een grote handelaar in biologische eieren in het Zwitserse Rütli, het initiatief genomen om biologische ouderdieren te gaan houden die biologische broedeieren produceren. De achterliggende gedachte is dat de manier waarop ouderdieren gehouden worden niet alleen van invloed is op hun eigen gedrag en gezondheid, maar dat deze effecten via stresshormonen en antilichamen worden doorgegeven aan het ei en dus aan de toekomstige leggen. Dit wordt ondersteund door diverse wetenschappelijke publicaties, zowel over legkippen als over wilde vogels. Zwitserland telt 200.000 biologische leghennen, 10 procent van het totale aantal leghennen. Het merendeel heeft biologische ouders. Er zijn 8.000 biologische ouderdieren (Hisex wit en bruin, Dekalb Amberlink, H&N Nick Chick en Hyline bruin). De ouderdieren komen als eendagskuiken uit Denemarken, naast Zwitserland het enige Europese land waar het verboden is broedeieren tegen Salmonella te enten. De maximale groeps grootte is 500 dieren, met maximaal vier groepen per bedrijf. Van de ouderdieren is 10 procent haan. De bezetting is maximaal 5 dieren per m², een derde van het vloeroppervlak is scharrelruimte en er zijn legnesten en zitstokken. Alleen gloeilampen of hoogfrequente tl-lampen zijn toegestaan. De uitloop (5 m² per dier) bestaat uit een Wintergarten en

De kippen gaan voor het eerst naar buiten

een vrije uitloop met gras en struiken. Drie keer per ronde worden mest en eieren van de ouderdieren onderzocht op Salmonella. De dieren worden niet ontwormd. Op 60-63 weken worden de ouderdieren afgevoerd.

Ouderdierenbedrijf: hanengekraai

Tijdens mijn vakantie bezocht ik een bedrijf met ouderdieren en de biologische broederij. Het ouderdierenbedrijf hield 2.000 dieren van H&N Nick Chick (een witte leggen, anders dan de Silver Nick) in vier groepen van 500. De volière had op alle etages water en voer. De legnesten bevonden zich tegen de ene buitenmuur, aan de andere buitenmuur was de Wintergarten met stro, zitstokken, voerkorven en zandbakken, als overdekte uitloop naar de 'echte' uitloop. De uitloop direct rond de stal was bedekt met keien. Daarna volgde een zone die bedekt was met verschillende soorten gaas om de begroeiing intact te houden. Verderop stonden allerlei bosjes, zodat de uitloop mooi beschermt was. In zowel de stal als de Wintergarten was veel daglicht. De dieren, 17 weken oud en net opgezet, leken zich prima te vermaken met alle aangeboden faciliteiten. Het hanengekraai was erg opvallend. Tijdens mijn bezoek mochten de kippen voor het eerst naar buiten.

Broederij: in de toekomst kloekgeluiden

Om te voorkomen dat de 'kostbare' broedeieren tijdens het broedproces verwisseld worden met gangbare eieren, was er een eigen biologische broederij. In een gehuurd gebouw in Oberkirch stonden enkele voorbroeders en een uitkomstkast. In dat dorp bevond zich ook een gangbare broederij, waarvan personeel 'geleend' werd op de

uitkomstdagen van de biologische broederij. Twee dagen per week kwamen er maximaal 4.000 henkuikens uit. Elektromagnetische straling en hoogfrequente verlichting waren taboe, evenals het ontsmettingsmiddel formaline. Verder was het verschil met een gangbare broederij klein.

De biologische broederij wil zich in de toekomst meer gaan onderscheiden, bijvoorbeeld door kloekgeluiden te laten klinken tijdens het broedproces. In samenwerking met het onderzoeksinstituut FiBL wordt gekeken hoe het broedproces zo natuurlijk mogelijk gemaakt kan worden en of dit effect heeft op de kuikens.

Een Zwitsers biologisch eendagshenkuiken kost €2,50 (in Nederland circa €0,60).

Voorbeeld voor Nederland?

Wat me het meest aansprak aan het vermeerderingsbedrijf en de broederij, was de vanzelfsprekendheid waarmee ze zich presenteerden. Alsof ouderdieren in een vrije uitloop de gewoonste zaak van de wereld zijn. Zowel het pluimveebedrijf als de broederij maakten een professionele indruk en zagen er zeer verzorgd uit.

In Nederland zijn met name bedrijven die recent omschakelden erg groot. Het roept de vraag op wat nog biologisch is en hoe biologisch zich van gangbaar kan onderscheiden. Als mensen het in een land met 200.000 biologische legkippen de moeite waard vinden om ook biologische ouderdieren te houden, dan moet dat in een land met 500.000 biologische kippen toch ook mogelijk zijn?< Dit artikel staat ook op www.biologisch-pluimvee.nl en www.biofoon.nl, de biologische vraagbaak van de Animal Sciences Group van Wageningen UR

In de Wintergarten zijn zitstokken, zandbakken en korven met ruwvoer beschikbaar

De uitloop is met verschillende materialen bedekt om de bodem te beschermen